

Négy spanyol dialektus és magyar nyelvtanulók köztes nyelvének beszédtempója

A beszédprodukció időbeli jellemzésekor megkülönböztetjük a *beszédtempót* és az *artikulációs tempót*. Mindkét terminus az adott időegység alatt ejtett nyelvi elemek számát jelenti, azonban előbbi esetében a vizsgálat részét képezik a beszédszünetek és a hezitálások is, míg az artikulációs tempó kiszámításakor ezeket nem vesszük figyelembe (Gósy 2004; Bóna 2007). A spanyol dialektusok beszéd- és artikulációs tempóját vizsgálták már. A XX. században az európai spanyol *beszédtempóját*, az adott nyelvváltozat és kor- vagy társadalmi csoport leírása nélkül, 205 szó/percben (Navarro Tomás 1950, idézi Wainschenker et al. 2002), az argentinai-uruguayi nyelvváltozatát pedig 120–150 szó/percben határozták meg (Loprete 1984, idézi Wainschenker et al. 2002). Santiago és Mairano (2017) a madridi és a mexikói spanyol *artikulációs tempóját* hasonlította össze; eredményeik alapján a madridi nyelvváltozat átlagos tempóértéke 7,3 szótag/másodperc, a mexikóié pedig 6,6 szótag/másodperc. Egy korábbi, négy spanyol dialektus (madridi, andalúz, mexikói és argentinai-uruguayi) *artikulációs tempóját* vizsgáló kutatásom azonban azt mutatta, hogy ezek közül a mexikói dialektus bír a legmagasabb tempóértékkel, míg a madridi a legalacsonyabbal (Kovács 2020). Az egymásnak ellentmondó és akár több évtizedes eredmények, a korpuszra vonatkozó hiányzó adatok, és az eltérő mértékegységek miatt fontosnak tűnik a *beszédtempóra* irányuló elemzések megismétlése. A spanyol nyelvváltozatok kérdésén felül pedig célom a magyar nyelvtanulók helyzetének megvizsgálása *beszédtempó*-érték szempontjából.

Ebben a kutatásban tehát arra szeretnék választ kapni, hogy (i) az európai dialektusok (madridi és andalúz) átlagos *beszédtempója* magasabb lesz-e, mint az amerikaiaké (mexikói és argentinai-uruguayi); illetve azt feltételezem, hogy (ii) a magyar ajkú spanyol nyelvtanulók *beszédtempó*-értéke a szünettartásuk gyakorisága miatt nagyobb mértékben tér el a célnyelvi átlagoktól, mint az artikulációs tempó esetében mért 25% (Kovács 2020). Vizsgálatomban összesen ötven, félspontán beszédet (interjú) tartalmazó autentikus hangmintából álló korpuszt elemzek a *Praat* (Boersma és Weenink 2021) nevű programban. A magyar adatközlők mindegyike (összesen tíz fő, kilenc nő és egy férfi) 20–25 év közötti egyetemi hallgató B2-es KER (Oktatási Hivatal 2002) szintű spanyol nyelvtudással, a célnyelvi nyelvváltozatokat pedig tíz-tíz (minden esetben öt férfi és öt nő), 20–53 év közötti színész (tehát összesen negyven fő) képviseli. A beszéd típus informális mivoltának köszönhetően a színészek is hétköznapi beszélőknek tekinthetők, emellett pedig a két csoport beszédhelyzetének megegyezése könnyebbé teszi a magyar nyelvtanulók összehasonlítását az anyanyelvi beszélőkkel.

Az átlagos beszédtempót mutató eredményeim szerint (i) a mexikói dialektus beszédtempója a legmagasabb (5,52 szótag/másodperc), a madridi nyelvváltozaté pedig a legalacsonyabb (5,02 szótag/másodperc); valamint (ii) a magyar nyelvtanulók tempóértéke 42,2%-kal alacsonyabb még a madridi dialektushoz képest is. A spanyol nyelvváltozatokra vonatkozó eredmények az általam korábban mért artikulációs tempóértékekkel (Kovács 2020) mutatnak párhuzamot, ami arra utalhat, hogy nincs jelentős eltérés a dialektusok között hezitálási mintázataik alapján, illetve, hogy nem csak a hezitálási mintázatok befolyásolják a beszédtempó-érték alakulását, hiszen a beszédtempó csak a szünetek és hezitálások

figyelembevételével különbözik az artikulációs tempótól. A magyar nyelvtanulókkal kapcsolatban pedig az látható, hogy szünettartási szokásaik miatt fontos lehet e terület fejlesztése nyelvórákon, azonban mindenképpen fontos lenne további kutatásokkal felmérni például a hezitálások típusait és arányait spanyol anyanyelvi beszélők és magyar nyelvtanulók beszédprodukciónjában.

Irodalom

- Boersma, P. – Weenink, D. 2021. *Praat: doing phonetics by computer* [informatikai program]. 6.1.52.-es verzió. <http://www.praat.org/> (Utolsó elérés: 2022.04.07.)
- Bóna J. 2007. *A felgyorsult beszéd produkciós és percepcióssajátosságai*. Doktori disszertáció. Budapest: ELTE BTK.
- Gósy M. 2004. *Fonetika, a beszéd tudománya*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Kovács D. 2020. La velocidad de articulación en la enseñanza de ELE. *Acta Hispanica* 25: 87–99.
- Loprete, C. A. 1984. *El Lenguaje Oral: Fundamentos, Formas y Técnicas*. Editorial Plus Ultra.
- Navarro Tomás, T. 1950. *Manual de Pronunciación Española*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
- Oktatási Hivatal Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Osztály (NYAK) 2002. 3. Közös referenciaszintek. In *Közös Európai Referenciakeret 2002 – magyar változat*.
- Santiago, F. – Mairano, P. 2017. *Do Spaniards speak faster than Mexicans? Studying Spanish Rhythm in natural speech*. *Phonetics and Phonology in Europe 2017*. Köln: Kölni Egyetem.
- Wainschenker, R. – Doorn, J. – Castro, M. 2002. Medición Cuantitativa de la Velocidad del Habla. *Procesamiento del Lenguaje Natural* 28: 99–104.